

Abans nevava més?

Jordi Dalmau i Ausàs

La tardor passada ha estat nevosa, a la Seu. Més del que ho és habitualment, però sense exagerar tampoc. Fins i tot va nevar de manera anecdòtica, però inèdita, al mes d'octubre. A final de novembre hi va tornar, i a mitjan desembre un altre cop. En parlar de la neu sempre apareix el comentari de què abans nevava més. És cert això? Doncs la resposta és que depèn. Depèn d'on situem, en el temps, aquest abans. La gent de més de seixanta anys té el record d'una infantesa i una joventut amb més neu que ara perquè, efectivament, nevava més dies i més quantitat. Però si ho demanéssim a gent de més de cent anys potser ens trobaríem amb algunes sorpreses. I és que en temps passats hi ha hagut períodes de més neu i períodes de menys neu que ara. Si ens n'anéssim fins a la segona meitat del segle XVIII, per exemple, quedariem gelats, i amb raó perquè es va viure arreu del continent el que s'ha anomenat la Petita Edat de gel. Aquest fou un període relativament llarg de fred generalitzat. Fins i tot, hi va haver un estiu que a Anglaterra se'ls van gelar les collites en ple mes de juliol! Es veu que hi va tenir molt a veure l'erupció, un any abans, d'un volcà, les cendres del qual s'escamparen per mig món i van enterbolir l'acció solar, la qual cosa provocà un refredament acusat en ple estiu. A la Seu, per aquells anys, va arribar a nevar a mitjan mes de maig. Per altra banda, als Alps s'han trobat restes de vies romanes on fins no fa gaire hi havia geleres, senyal que hi va haver un temps en què no hi havia gel, com ara. El mateix va passar amb Grenlàndia, la gran illa boreal. Grenlàndia significa terra verda, perquè els primers colons continentals així la van trobar. Al cap de pocs anys d'establir-s'hi, però, en van haver de fugir perquè el clima es tornà molt més fred

i la vida hi resultava massa dura. Tot això se sap pels registres meteorològics, les anotacions diàries del temps que fa. En general, tenim mala memòria meteorològica. Si ens demanen si abans nevava més, potser tendirem a generalitzar i dir que sí perquè recordem alguna nevada significativa que recordem. Caldria consultar el registre, si n'hi ha, per saber-ho del cert.

A la Seu, amb els seus, arrodonint, 700 metres sobre el nivell del mar, i un clima mediterrani de muntanya, la temporada de neu va de novembre a abril. Així es desprèn del registre de la ciutat, que començà el 1948. La Maria Dolors Majoral i Moliné va ser durant molts anys l'encarregada d'elaborar aquest registre. Serveixin aquestes línies d'agraïment públic i reconeixement a la seva tasca. Mirant la seva compilació de dades, trobem anys que no va nevar a la Seu, com el 1949, o si ho féu no devia ser gaire significativament perquè al registre no hi consta. En canvi, el 1951 va haver-hi 17 dies de neu i el 1956 16 dies més. Malauradament, hi ha dècades en què el registre no recull els dies de neu. Dels voltants n'hi ha poca informació, però ben interessant. Per exemple, a casa en Coll, prop de Cerc, l'any 1930 van tenir 20 dies de neu. Aquell mateix any, a Estamariu en van tenir 27 i a Castellnou de Carolze 31. És lògic, doncs, que si a la gent que va viure aquests anys els demanem si abans nevava més que ara, la seva resposta sigui un sí exclamatiu. La dècada dels noranta, per exemple, ha estat ben poc nivosa, i el que portem dels dos mil no pas gaire més. Aquest hivern el podrem valorar quan acabi, però si més no la tardor passada ens ha recordat el que havien estat les tardors d'anys enrere, amb neu als carrers i l'obaga blanca uns quants dies.

Algunes nevades significatives a la Seu

19 de maig de 1740

Segons el Llibre de Notes de l'Ajuntament, "...entre las onze y dotze horas del matí, comensa a nebar, y dura fins las tres de la tarda, y queda esta plana blanca de neu."

25 de març de 1907

Segons el Pere Buchaca, de Vilanova de Banat, el seu pare li havia dit que aquest dia, la Mare de Déu de març, la plana de la Seu encara era blanca de neu.

23 de febrer de 1916

Segons el Josep Estany, de Calbinyà, uns homes del poble baixen a buscar un taüt a la Seu i mesuren 3 pams llargs de neu (60cm) al carrer Capdevila.

20 de febrer de 1944

Segons el Carles Dalmau, de la Seu, van estar una setmana sense transport a causa de la neu. On hi havia més neu era entre Oliana i Bassella. Quatre dies més tard van caure 180 cm de neu a Falsset (Priorat).

13 de gener de 1971

Segons la Lurdes Estany, de Calbinyà, a la Seu es va fer la calderada de Sant Antoni amb neu al terra.

12 de gener de 1986

Segons el meu record i el del Jordi Farràs, de la Seu, tempesta de neu amb molt de vent. Comença plovent però després ve la neu. En cauen uns dos pams, però es formen congestes als afores de la Seu de fins a 110 cm. Se'n va la llum, el telèfon i tallen la carretera.

7 de desembre de 1990

Segons el meu record, neva amb intensitat de migdia fins al vespre. Hi posa uns 25 cm i hi ha un gran col·lapse a la carretera d'Andorra perquè és el pont de la Puríssima.

3 d'abril de 1994

Segons el meu registre, diumenge de Pasqua. El cor de caramelles lloa la primavera sota una intensa nevada que no s'agafa. Set dies més tard, però, hi torna i deixa 5 cm de neu.

15 d'abril de 1999

Segons el meu registre, nevada tardana que només deixa 3 cm. Hi ha una gran aturada d'ocells migradors als prats de la ribera del Segre. A Bellver de Cerdanya prop d'un pam. Tres dies més tard, la plana cerdana encara és blanca.

26-29 de gener de 2006

Segons el meu registre, la nevada més important des de la del 12 de gener de 1986. Cauen 43 cm de neu entre tots els dies.

Si voleu facilitar dades de nevades que recordeu, fotografies, comentaris, etc, poseu-vos en contacte, sisplau, amb l'autor a jordidalau@telefonica.net. Moltes gràcies.